

"המשלחת של יהודי ברית-המועצות – מבצע "אנטי-בר" מרשים

בסוף אפריל 1968 הגעתי, כאמור, ארצה לביקור קצר וחשוב כדי להתעדכן ולקיים התייעצויות עם שייקה, שאול, צבי, יקה, יוסף מלר ואחרים. עליתי לגליל ושהיתי זמן מה עם משפחתי בקיבוץ. בשיחות עם אנשי "נתיב" סקרתי את השינויים, דיווחתי על המצב הפוליטי של טרום הבחירות בארצות-הברית וכל המשתמע מכך גם לגבי הפעילות שלנו, והעליתי שורה של רעיונות.

עוד בימי כהונתי כראש "בר", הלכה והתחזקה בי התחושה שהסובייטים הקימו יחידה מיוחדת, שאותה כיניתי "אנטי-בר". כבר בתחילת עבודתנו באירופה נתקלנו בפעולה הסברתית סובייטית שתכליתה לסתור ולהכחיש את המידע על מצבם האמיתי של היהודים בברית-המועצות. ההסברה הסובייטית חיפשה הזדמנויות להכחיש את קיומה של האנטישמיות בזמן שהשלטון עצמו היה מיוזמיה וממפיציה, אם בכתב ואם בעל פה. הסובייטים הדליפו ידיעות והפיצו שמועות על חיי תרבות פורחים בידיש ועל תכניות לפתוח תיאטרון בשפה יהודית זו. שנים לפני שנפתחה במוסקבה מיני "ישיבה", התפרסמו חדשות לבקרים ידיעות על פתיחתו הקרובה של המוסד להכשרת רבנים. ומשקם סוף סוף, לימדו בו קומץ צעירים שנבחרו בקפידה על-ידי השלטון.

ב-1968 יזם הגורם ה"אנטי-בר" מבצע מיוחד בארצות-הברית. נראה כי למוסקבה הגיעו דיווחים על התגובות החריפות במערב לאור הידיעות על האנטישמיות המשתוללת בפולין, שנקשרה במערב לאנטישמיות של שליטי מוסקבה.

בעזרתה הפעילה של השגרירות הסובייטית בווינגטון ובהמלצתה נשלחה לארצות-הברית "משלחת של יהודי ברית-המועצות" שהוטל עליה להכחיש אחת ולתמיד את "ההשמצה האנטי-סובייטית" שמפיצים הציונים באמריקה. מזמינת המשלחת ומי שאירחה אותה היתה "המועצה למען היהדות", ארגון קקיוני של יהודים מתבוללים, ארגון אנטי-ציוני ותיק שחבריו טענו כי אינם רואים ביהדות לאום או קבוצה אתנית. חברי הארגון ראו את עצמם כאמריקנים בני הדת היהודית. את שרידי הארגון, שלמעשה נכחד מן העולם, הקימו הסובייטים לתחיה לצורך אירוח המשלחת. בתחילת אפריל פורסמה מטעם השגרירות הסובייטית הודעה על בואה של משלחת יהודית מברית-המועצות בהזמנת Council of Judaism. בעבודת הכנה יסודית נמצאו גם כמה רבנים שהיו ידועים כ"ידידי רוסיה", ואשר הירבו לבקר בברית-המועצות והביאו לארצות-הברית את הבשורה על קיומם של "חיים יהודים" שם. יוזמי פרוייקט המשלחת מצאו גם כמה עסקני ארגונים מבין ה-25, שנודעו ביחסם "הליברלי" לברית-המועצות, ומיאנו לתמוך בצעדים שעלולים היו להרגיז את הסובייטים.

לשמע הידיעה פרץ מיד וכוח חריף למדי בציבוריות היהודית, בעיקר משנודע כי בראש המשלחת יעמוד הרב לוין, רבם הראשי של יהודי מוסקבה, ויישתתפו בה עוד רבנים וכלי קודש מקהילות אחרות. מאז הביקור של משלחת הוועד היהודי האנטי-פאשיסטי בארצות-הברית, בשלהי מלחמת העולם השנייה, שכזכור חבריו הוצאו לאחר-מכן להורג על-ידי סטאלין, לא ביקרה בארצות-הברית משלחת יהודית מן העבר השני של מסך הברזל. סיבה זו דיה שתעורר ויכוח בין הארגונים היהודים אם להחרימה או לא. היו שטענו שהרבנים במשלחת הם בבחינת שומרי הגחלת במדינה אתאיסטית אנטי-דתית ואנטי-יהודית, ולמה להענישם.

טרחנו קשה כדי להסביר לידידנו בארגונים היהודים את המהות ואת המטרתה של הביקור. לבסוף צומצמה המשלחת משישה משתתפים לשניים בלבד, הרב לוין והחזן סטיסקין, שככל הנראה אמור היה להשגיח על הרב.

הרב ישראל מילר ומספר רבנים שביקרו בברית-המועצות, היו מודעים לתופעה של יהודים "מטעם" וידעו על תלותם המוחלטת של הרבנים, החזנים והגבאים בשלטונות הסובייטים. הרב מילר פירסם הודעה מטעם ה-25, שאמנם נוסחה בזהירות רבה מדי לטעמי, אבל הציגה את פרשת הביקור כולה באורה הנכון. ההסברה שנוהלה והפרסומים בעיתונות על האופי האמיתי של המשלחת הדליקו אור אדום אפילו ב-Council of Judaism. בדיעבד נודע לנו שכמה מעסקניהם פרשו מן הארגון כמחאה על הסכמת העומדים בראשו לשרת מבצע תעמולה סובייטי. בתוך ה-25 התגלעו ויכוחים עם הרב קלמן, אחד מראשי ארגון הרבנים הקונסרבטיבים. יורם ואני שוחחנו איתו ארוכות. הוא דבק בטיעון שבתנאים שבהם חיים יהודי ברית-המועצות, ממלא הרב לוין שליחות, ושעצם קיומו של בית-הכנסת משמש "מאחז" אחרון ליהודים שומרי המסורת ומקום מפגש להמוני יהודים בחגי ישראל.

הוויכוחים סביב השאלה כיצד לנהוג במשלחת, החלו כבר במחצית השנייה של חודש אפריל, ונמשכו כחודשיים, עד לבואה. היו שהשתעשעו ברעיון שייתכן והביקור של הרב לוין מסמל את רצון הסובייטים לפתוח בדו-שיח? על כל פנים, ההתרוצצות בין הארגונים היהודים לקראת בואו של הרב לוין נראתה מגוחכת. התחרות על פיסת פרסום הולידה מין התמודדות טפלה, מי יצליח יותר מחברו למצוא דרך להיפגש עם הרב לוין. בין הארגונים היהודים שררה מערכת יחסים דו-קוטבית. מצד אחד היתה הבנה בצורך לקיים ארגון גג שיתאם את המאבקים המדיניים, אך מצד שני היתה ביניהם תחרות מתמדת, בעיקר כדי לזכות בהישג ציבורי או מדיני שיוכלו להתגדר בו. מדי פעם ניסיתי להשכין שלום בית בין ה-25 לבין ארגון כלשהו שהואשם בכך שפעל עצמאית מבלי לתאם את צעדיו עם ארגון הגג. היה עלי ועל יורם להיזהר שלא לחשוף את עצמנו בהעדפת ארגון זה או אחר, גם כאשר היינו משוכנעים שארגון בודד יכול היה לקיים בהצלחה רבה יותר מבצעים מסוימים. מבוכה גדולה השתררה כאשר התברר ברגע האחרון כי הרב ארתור שנייער, הרב המצליח של קהילה אורתודוקסית עשירה במנהטן שבניו-יורק, הוא יהיה זה

שיארח את המשלחת בקבלת פנים חגיגית.

הרב ארתור שנייער, שמשום מה לא השתלב בממסד היהודי פעל במקרים רבים "כזאב בודד". הוא החליט לעסוק בפעילות ציבורית ללא שותפים יהודים, והצליח לגייס כספים במסגרת קהילתו, שפרנסיה בעלי ההון וההשפעה תמכו בו תמיכה מלאה. לצרכי פעילותו הקים גוף בין-דתי Appeal of Conscience, ושיתף בו אנשי כמורה ובהם קתולים ופרוטסטנטים מראשי הכנסיה בניו-יורק. שנייער התחיל, למעשה, את הקריירה הציבורית שלו כאשר הציב שלט על הקיר האחורי של בניין בית-הכנסת שלו, מול משרדי המשלחת הסובייטית לאו"ם, שהרגיז את הסובייטים. בדרך כלל שמר שנייער על קשר טוב עם אנשינו בניו-יורק וסייע לנו על-ידי יצירת קשרים עם אנשי המשלחת הסובייטית. בדומה לממסד גם הוא גרס שיש לתקוף את הסובייטים על יחסם ליהודים, אך הוא אישית ניהל איתם "רומן" על אש קטנה. מכיוון שחזרו אחרי הארגון שהקים, הצליח שנייער להשיג מהם מחוות למען בית-הכנסת במוסקבה.

יורם דינשטיין קיים עם שנייער קשר טוב, אך בפרשת המשלחת הוא הפתיע גם אותו. ליורם נודע, ולא מפי שנייער, שה-Appeal מתכוון לערוך קבלת פנים מרשימה לליון, שאליה יוזמנו ראשי הכנסיות הנוצריות לגוניהן. אנחנו החלטנו לפעול במהירות כדי לסקל את הפגישה. הסברנו לשנייער, שלא ייתכן שהסובייטים ימנעו מליון פגישה עם הנציגות היהודית המאורגנת (תשובה חיובית להזמנה כזו, שהועברה לליון באמצעות השגריר דובריבין בוששה להגיע) ויעדיפו על פניה פגישה עם ארגונים חריגים ואנשים ה"מצפצפים" על הממסד היהודי. לא יתכן, הסברנו לשנייער, שהוא יתן את ידו למהלך כזה. שנייער "קיבל על הראש" מכל עבר. נודע לו גם על משמרות מחאה, שעומדים להתייצב ליד בית הכנסת שלו. לבסוף חזר בו שנייער מתוכניתו, ואף התנצל בפני יורם על שלא הספיק להיוועץ בו.

כולנו, מכל מקום, וגם ידידינו ב-25 ובמועדון הנשיאים, היינו עסוקים בכיבוי שריפות לקראת בוא המשלחת, ולא נתנו דעתנו לעמדה של הגורמים האנטי-ממסדיים בתוך התנועה למען יהודי ברית-המועצות. בתוך כך טילפן אלי הלל קוק, הלא הוא פטר ברגסון, מי שהיה חבר מפקדת האצ"ל ומייסד "הוועד העברי" וסיפר שפנו אליו מישראל בהצעה לשלוח משלחת מבין עולי ברית-המועצות שתופיע מול הרב ליון. ברור היה לי שבכך רק נסייע בפרסום מרבי לביקור של הרב ליון. סברתי שחשוב יותר שעם הרב ליון יתווכחו מנהיגים יהודים אמריקנים, מאשר משלחת מישראל. הלל קוק קיבל ללא עירעור את דעתי. לבקשת יושב-ראש מועדון הנשיאים פנה קצנבך ממחמ"ד לדוברינין, והסביר לו ש"המועצה למען היהדות" הוא ארגון שאינו מייצג את הממסד היהודי, ולפיכך הציע לו, שהשגרירות הסובייטית תיזום לרב ליון פגישה עם הנציגות המוכרת של הקהילה היהודית. גם קצנבך לא זכה לתשובה והממסד היהודי לא קיבל כל הזמנה מהשגרירות הסובייטית. סוף-סוף הגיעו לנו-יורק הרב ליון והחזן סטיסקין. את הרב פגשו בשדה-התעופה נציגי ה"מועצה למען היהדות", שדאגו להזמין גם עיתונאי מה"ניו-יורק טיימס".

כן הגיעו הרב טייץ ועוד כמה רבנים וגם קלמן, שהסכים לשמש כמתרגם. במפגש נכחו גם נציגים אחרים של התנועה הקונסרבטיבית, שמנהיגה הרוחני היה התיאולוג היהודי המוכר והמכובד פרופ' אברהם השל. את השל הכיר לי בזמנו מאיר רוזן, והוא הרשים אותי כאיש דת מעמיק חשוב ובעל לב פתוח ומבין. רכשנו את לבו לנושא שעסקנו בו וזכינו לעזרתו ותמיכתו בכל פעם שפנינו אליו. חרה לנו מאוד שרבנים מתנועתו של השל מיהרו להיפגש עם לוין. מה שהרגיז אותנו עוד יותר היה, שהרב קלמן תרגם את הנאום של לוין מבלי שקרא אותו קודם, כפי שהודיע ברבים שיעשה.

משה דקטר היה נוכח בקבלת הפנים, שהיתה למעשה הארוע המרכזי של המשלחת. הוא סיפר שבאולם, שחציו היה ריק, היה אחוז גבוה של זקנים והרבה מאוד יהודים אורתודוקסים... להערכתו היתה קבלת הפנים כשלון מחפיר לתעמולה הסובייטית והישג חשוב למאמצים שלנו. את הארוע פתח יושב-ראש "המועצה למען היהדות", ריצ'רד קורן, שזכה לשריקות בוז מן הקהל. החזן סטיסקין זימר כמה שירים ביידיש, שיר רוסי וקטע של פרקי חזנות - תפילה לרפואת חולים - והתקבל יפה על-ידי הקהל. לאחר מכן נאלץ יושב-הראש להתנצל על שבן-ציון גולדברג, הסופר הידוע, לא הצליח להגיע. בהמשך הוקרן סרט תעמולתי שהביאה המשלחת, שעניינו תפילה בבית-הכנסת במוסקבה, דרשת הרב לוין על שלום ורעות, "הישיבה" כביכול, המקווה, שחיטה וכו'. הסרט התקבל בהרבה צחוקים מן הקהל ולווה בקריאות אירוניות. הרב לוין התקבל במחיאות כפיים שנמשכו אך זמן קצר. קבוצה של כ-50 צעירים פתחה בשיר "עם ישראל חי", ומיד אחר-כך פתח מישהו בשירת התקווה. הקהל קם על רגליו והצטרף לשירת ההמנון.

הרב לוין פתח בנאום מוכן מראש. דברי הפתיחה על סכנות המלחמה והצורך בשלום התקבלו במחיאות כפיים. מן הרגע שבו החל הרב לוין לשבח את מעשיה של ברית-המועצות למען היהודים, נשמעו קריאות מן הקהל: "שקר". "רבי תבייש לך". וכדומה. כשנרגע הקהל, סיים הרב את דבריו ואיש המועצה קרא את התרגום האנגלי של הנאום. גם הוא הופרע בקריאות ביניים, ולמעשה נמנע ממנו לסיים את דבריו. יושב-הראש ניסה, ללא הצלחה, להרגיע את הקהל, ולבסוף הכריז על סיום הישיבה. הקהל שוב נעמד על רגליו לשירת התקווה. משה היה אמנם נלהב ממהלך האספה, שפתחה את ביקור המשלחת, אך למחרת היום פורסמו מאמרי ביקורת על ההתנהגות "הלא מכובדת והמעליבה" של הקהל. גם כמה מראשי הארגונים חשו שלא בנוח. הצענו לפרסם הודעה שבה ייאמר שבאספה לא רצו המפגינים מן הקהל לפגוע ברב לוין, ובקריאות מן הקהל היתה מחאה נגד הנסיון להביא תעמולת שקר למערב, כשלמעשה השלטונות הסובייטים הכריחו את הרב לוין להשתתף בה. מכתב בנוסח כזה פורסם מטעם ה-25 ב"ניו-יורק טיימס".

עוד ימים רבים אחר-כך התנהל ברחוב היהודי ויכוח על מה שהתרחש באולם ה-Hunter College. בשיחותי עם מנהיגי הקהילה הסברתי שגורל יהודי רוסיה הוא נושא בעל רגישות גבוהה אצל רבים מיהודי אמריקה, ולא פשוט היה להבטיח תגובה מתונה לנסיון חצוף וחסר בושה של הסובייטים להפיץ תעמולה

שקרית בלב לבה של קהילת ניו-יורק, הקהילה היהודית הגדולה בעולם. החיזור אחרי הרב לוין וסטיסקין נמשך גם אחרי האספה הראשונה. היו גם לא מעט הפתעות. כך, למשל, נפל בפח אריק שרון, ששהה באותה עת בארצות-הברית והחליט לבקר את הרב לוין ואף לתת לדבר פומבי. גם כמה אישים יהודים מכובדים עמדו בקשר עם הרב, ובהם פרופסור קטש מפילדלפיה.

מבין היהודים שביקשו להיפגש עם הרב לוין, זכה פרופ' קטש באמונו, ככל הנראה, יותר מאחרים. קטש גם הצליח להיפגש עם הרב לוין ביחידות, ואת הפרטים על שיחתם מסר ליורם. הרב טען שהנסיעה לארצות-הברית נכפתה עליו. הוא ידע על אופיה ומעמדה של המועצה למען היהדות בציבור היהודי, אך לא נשאל לחוות דעה. הרב לוין ראה את עצמו קרבן וביקש שיתייחסו "לא לדבריו כי אם למחשבתו." הוא הודה שאין בישיבה תלמידים, וזאת מפני שאין נותנים רשיונות שהיה במוסקבה למבקשים ללמוד בישיבה. אך העיקר בדיווח של קטש היתה בקשתו של הרב לוין להיפגש עם "הצד השני". קטש פירש זאת כבקשה להפגיש את הרב לוין עם ישראלים. קטש הציע להזמין את הרב לוין אליו לפילדלפיה, שם יקיים את הפגישה עם הישראלים. בשיחתו עם לוין לא הזכיר קטש את המילה "ישראלים" ודיבר כמו הרב על "הצד השני". הרב לוין ביקש לקבוע את מועד הפגישה ל-1 ביולי (קרוב לסיום הביקור). קיבלתי מתל אביב אישור לפגישה, אך ביקשתי לקיימה בבית פרטי בניו-יורק, ולא בפילדלפיה אצל קטש, כדי למנוע פרסום. קטש מצא מקום נוח - דירתו של הרב כ"ץ, שאם אינני טועה היה גיסו, בברונקס. הרב כ"ץ היה אמור להיעדר באותו ערב, ואילו סטיסקין היה אמור להתארח בתאריך זה בביתו של רב אחר. קטש הביא את הרב לוין לדירתו של הרב כ"ץ, ובהגיעם עזבה את הבית גם אשתו של כ"ץ. תחילה שוחחנו ארבעתנו - הרב לוין, פרופ' קטש, יורם ואני. בהמשך ניהלתי שיחה ביחידות עם הרב, כשיורם וקטש יצאו לחזר הסמוך. אגב, כשהגענו, הוצג יורם על-ידי קטש בצורה הסתמית "איש של הצד השני" ואילו אני הצגתי את עצמי כאיש השגרירות בושינגטון, וגם סיפרתי שהכרתי את הרב שליפר המנוח בעת ששירתתי במוסקבה בשנות החמישים. עד היום איני בטוח למה בדיוק התכוון לוין כשדיבר על "הצד השני". ייתכן מאוד שכוונתו היתה אנשי הממסד היהודי האמריקני. אנחנו אם כן ניצלנו את חוסר הבהירות בעניין. בשיחה שאלתי לבריאותו, והוא השיב כי הרגשתו טובה אך הוא עייף מאוד. הרופא הזהירו שלא להרבות בפגישות. כישראלי, אמרתי לו, שהערכתי מאוד את העובדה שבשום הזדמנות לא דיבר בגנות ישראל, או שהסתייג ממנה, אם כי חששנו שכך יעשה במצוות שולחיו. לוין הגיב בשאלה רטורית: "האם זו שאלה בכלל?" אמרתי לו כי ידוע לנו שגם בבית-הכנסת במוסקבה לא דיבר רעות בישראל, והרב אישר זאת. דיברתי על סכנה חמורה של השמדה שהועמדנו בפניה שנה קודם לכן, והרב גילה בקיעות בנושא. לשאלתי על מהלך ביקורו, ענה הרב, שקיבלוהו יפה מאוד, אך קשה לו להיענות לכל הפניות. הוא התרשם מאד מהחיים היהודיים התוססים באמריקה. הרב התלונן מרה על אריק שרון. "מדוע עשה לי זאת" - הוא קבל. "לא אמרתי דבר וחצי דבר לאריק שרון, שבא לברכני. שמעתי את ברכתו, החזרתי לו שלום אך לא אמרתי לו דבר. מדוע הופיע

סיפור שלם בעיתונות?" שאל. הוא ביקש שאיש לא יידע על פגישתנו, ושלא יגיע דבר לעיתונות.

לשאלתי על המצב בברית-המועצות אמר, שמבחינה חומרית הכל כשורה. לדבריו, ליהודים היו מקומות עבודה טובים ולא עשו להם קשיים. הדור הצעיר הצליח להסתדר גם באוניברסיטאות. מבחינות אלה לא היה לו על מה להתלונן, ואילו על הרגשתם הנפשית של יהודים הוא לא היה מוכן לדבר: "רייד איך נישט", כלשונו. שאלנו על הישיבה, על מצות ועל צרכים שונים. כשהיינו לבדנו שאלתי על התרשמותו מהביקור שלו. הסתבר שהרב לא רגז כלל על הקהל בהאנטר קולג'. הוא הבין את מניעיו. לוי היה מרוצה ממה שנכתב בעיתונות, אך היה מודאג מהפרסום על פגישתו עם אריק שרון. לשיקאגו סיפר שלא יסע, ואמר שספק אם יסע גם לווינגטון. הוא הספיק לבקר אצל המשלחת הסובייטית לאו"ם בניו-יורק. דיברנו על עלייה ואיחוד משפחות, על הקשרים שלו בעבר עם שגרירות ישראל, והוא ביקש למסור דרישת שלום לשגריר האחרון כתריאל כ"ץ, לדוד ברטוב, ללובה אליאב ולעוד כמה ישראלים שזכר, וביניהם גם אנשי צוות "נתיב" במוסקבה. הרב ביקש למסור ד"ש לגיסו המתגורר בתל אביב ברחוב בוגרשוב. לוי אמר שבשובו ימסור דו"ח פומבי בבית-הכנסת. הוא אמר שלדעתו ביקורו חיזק את מעמדו בעיני השלטונות. הוא חזר וביקש שבשום אופן לא ידובר על פגישתנו איתו. ביחידות אמר לי כי החזן סטיסקין "משגיח" עליו וללא ספק ימסור כל מלה שישמע על הרב מפי היהודים שיפגוש.

יורם ואנוכי התרשמנו כי למרות הסיפור על הניתוח והמחלה, נראה הרב בריא, חזק וערני. בשום פנים ואופן איננו משאיר רושם של אדם חלש, מסכן ולא חכם ביותר - דברים ששמענו מחברינו שהכירו את לוי. הוא עשה רושם של איש זהיר אך מפולפל וכלל לא טיפש. חריף, מבין רמזים וידע אף לתיתם חזרה, יודע מה הוא רוצה ומוכן לעמוד על דעתו. יכול להיות שגם יורם וגם אנוכי היינו משוחזדים מראש לשלילה מן התאורים של חברינו על הרב לוי, אך שנינו גם יחד פגשנו באישיות חזקה ערה מאוד עם ברק ערמומי בעיניים. הביקור של הרב לוי ומי שנשלח להשגיח עליו, החזן סטיסקין היה, למעשה, מבצע סובייטי "אנטי-בר", הגדול ביותר של הסובייטים. אחרי הביקור חששנו שהוא יותיר ירושה מזיקה בדמותם של רבנים ועסקנים רודפי פרסומת או "יפי נפש" תמימים שגם בעתיד עלולים לשרת את התעמולה הסובייטית, ולהחליש את מאמצי המאבק למען גאולת יהודי ברית-המועצות. אולם, בסך-הכל, היה זה כשלון סובייטי. המהומה סביב הביקור העלתה שוב את בעיית יהודי ברית-המועצות לרמה גבוהה יותר של תשומת הלב הציבורית בארצות-הברית. על ה"מועצה למען היהדות" הנחית הביקור מהלומה כבדה, כי בעיני הציבור היהודי הפכה למשרתת התעמולה הסובייטית. אפילו בהפגנה בהאנטר קולג' היה משום חיוב. היתה זו מעין אזהרה לסובייטים ולעושי דברם שלא כדאי להשתמש בגימיקים תעמולתיים המקוממים את היהודים. מכל מקום, מאז ביקורו של הרב לוי לא יזמו הסובייטים מבצעים מסוג דומה.

אבל גם אנחנו הפקנו לקח: ללא התערבותנו הפעילה והנמרצת, ובלי השכנוע

והלחץ שקיימנו במשך חודשים, מאז שנודע על התכנית לשגר משלחת של יהודים בהזמנת ה-Council, ספק אם גם הממסד היהודי לא היה נופל בפח שניסו הסובייטים לטמון ליהודי ארצות-הברית. הסתבר שגם המנהיגים היהודים שהבינו כי המשלחת מהווה תרגיל תעמולה סובייטי, היו אכולי ספיקות ביחס לכוונות הסובייטים, אולי התפתו לחשוב שאין זאת אלא מחווה של פיוס מצד הסובייטים, ויש לקבלה ברוח טובה. כמובן היו גם כאלה שחששו להפסיד השתתפות במאורע שיזכה לפרסום נרחב.